

УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ЯК МЕХАНІЗМ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

Інноваційний розвиток є визначальним чинником зростання ефективності діяльності підприємства, економічного зростання, покращення якості продукції, економного використання ресурсів, запобігання екологічним наслідкам індустріалізації.

Саме тому однією з науково-практичних проблем, що стоять перед вітчизняною економічною наукою і потребують невідкладного розв'язання, є необхідність створення ефективного, адекватного сучасним вимогам організаційно-економічного механізму розвитку інноваційного підприємництва.

Наукові дослідження, розробки та інновації стають ключовими чинниками принципово нової соціально-економічної системи – економіки, що базується на знаннях, рішення про створення якої було прийнято Європейським Союзом у 2007 році під час Лісабонського саміту (англ. Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community).

Стан інноваційної системи свідчить, що Україна має високий освітній та науковий потенціал, здатний продукувати різноманітні нововведення у вигляді ідей, наукових розробок, патентів. Однак, якщо у 2020 році, відповідно Глобального індексу інновацій (англ. Global Innovation Index), в оприлюдненому рейтингу Україна посіла 45-те місце [3], поліпшивши результат попереднього року на дві позиції, однак не досягнувши рівня 2018 року (2019 р. – 47 місце, 2018 р. – 43-те, 2017 р. – 50-те, 2016 р. – 56-те), то відповідно до рейтингових оцінок Європейського інноваційного табло 2020 (англ. European Innovation Scoreboard 2020) [4] Україна щорічно втрачає позиції – 34-те у 2014 році, 35-те впродовж 2015-2018 рр., 36-те у 2019 році та передостаннє 38-ме у 2020 році, випередивши лише Румунію.

Відповідно до інформації Державного комітету статистики України [1], упродовж 2010-2018 років відбулося значне скорочення кількості організацій, що здійснювали НДР (рис. 1).

Рисунок 1 - Динаміка змін кількості організацій, що здійснювали НДР та чисельності задіяних у її виконанні працівників упродовж 2010-2019 рр.

Джерело: [1]

З метою розв'язання завдання переходу до інноваційного зростання Розпорядженням Кабінету міністрів України від 10 липня 2019 року за № 526-р затверджено Стратегію розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, якою передбачено ряд заходів, що стабілізували ситуацію, і у 2019 році відбулося лише зменшення чисельності працівників, задіяних у виконанні НДР, у тому числі техніків та допоміжного персоналу (рис. 2):

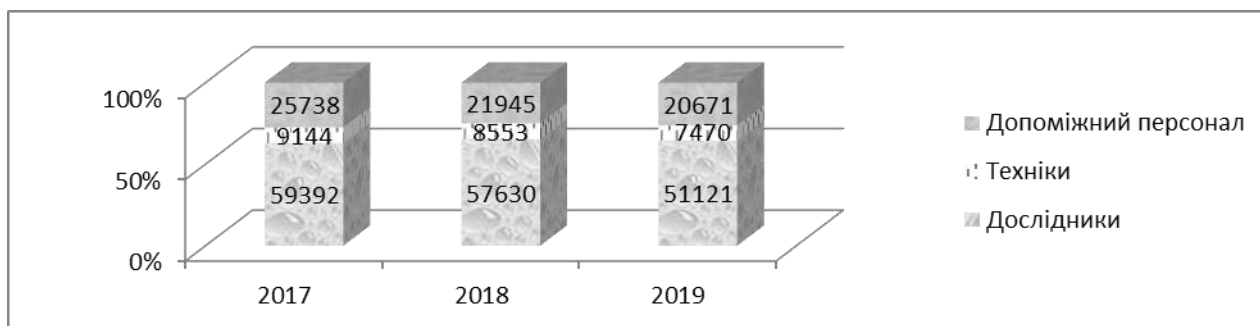

Рисунок 2 - Динаміка змін структури складу працівників (осіб), задіяних у виконанні НДР упродовж 2017-2019 рр.

Джерело: складено авторами

Відповідно до даних Державного комітету статистики України спостерігається збільшення витрат на виконання наукових досліджень та розробок, зокрема, у порівнянні з 2010 роком (рис.3). Однак, це відбувалося за рахунок інфляційних процесів – зростання курсу долара, знецінення гривні.

Динаміка ж витрат на виконання наукових досліджень та розробок, виражена у доларовому еквіваленті, хоча й демонструє з 2015 року тенденцію до зростання, не досягає навіть рівня 2010 року.

Рисунок 3 - Динаміка змін витрат на виконання наукових досліджень та розробок

Джерело: складено авторами

Вагомим показником наявного наукового потенціалу нації є вікова структура дослідників, задіяних у виконанні НДР: 48,5 % становлять дослідники віком «50 років і старше» (табл. 1):

Таблиця 1 - Вік дослідників, задіяних у виконанні НДР у 2019 році (осіб)

До 25 років	25-29 років	30-34 роки	35-39 років	40-44 роки	45-49 років	50-54 роки	55-59 років	60-64 роки	65 років і старше
955	3582	5602	6198	5367	4606	3996	5249	5262	10304

Джерело: складено авторами

З урахуванням того, що фінансове забезпечення інноваційної діяльності в Україні наразі досить обмежене, з метою формування передумов для його збільшення необхідно впровадити комплекс заходів щодо мобілізації наявних та потенційних фінансових ресурсів, зокрема шляхом залучення інвестицій. З метою розбудови інноваційної економіки необхідно визначити державні пріоритети інноваційної діяльності в Україні, розробити комплекс заходів щодо їх сприяння, який включатиме: фінансові стимули, кадрову підготовку фахівців, створення умов для здійснення модернізації виробництва, залучення науково-дослідних інститутів до реалізації інноваційних проектів тощо.

Тому вкрай потрібна розробка нової парадигми подальшої трансформації та розвитку економіки України на основі інноваційної складової, яка за сучасних умов ринкових трансформацій є визначальним чинником прогресивного розвитку продуктивних сил. Науково обґрунтоване розв'язання проблем розвитку української економіки саме на інноваційній основі наразі набуває винятково важливого значення.

Література:

1. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 28.03.2021).
2. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (дата звернення 28.03.2021).
3. Global innovation index 2020. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf (the date of application: 28.03.2021).
4. Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12007L/TXT> (the date of application: 28.03.2021).